

MIKKELIN SEUDUN YMPÄRISTÖLAUTAKUNNALLE

ASIA

Muistutus maa-aineslain 4 §:n mukaiseen maa-aineslupaun, joka koskee Lehtola -nimisellä kiinteistöllä (kt. 507-424-2-211) sijaitsevaa soranottoaluetta

MUISTUTUKSEN ANTAJA, ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Jussi Lehto
c/o OTM Eero Ruokonen
Asianajotoimisto Heikki Oikkonen Oy
Valtakatu 48 A 16, 53100 Lappeenranta
010 396 2980
eero.ruokonen@lakipalvelut.net

MUISTUTUS

Maa-aineslupan kohteena olevan kiinteistön omistaja Jussi Lehto haluaa kiinnittää lupaviranomaisen huomiota tässä asiakirjassa ilmeneviin seikkoihin.

Lupamääräyksiä harkittaessa ja laadittaessa on olennaista tiedostaa se, että kyseinen hakija on systemaattisesti laiminlyönyt aiemmin voimassa olleen maa-aineslupan lupaehtoja. Laiminlyönnit ovat kohdistuneet muun muassa aloituskokouksen pitämisen velvollisuuteen, pohjaveden korkeuden seurantavelvollisuuteen ja myös raportointivelvollisuuteen vuosittaisesta ottamismäärästä. Näistä syistä on aiheellista panostaa etupainotteisesti normaalia tarkempaan harkintaan lupaehtoja laadittaessa.

1. Ottotaso

Lupahakemuksessa alimmaksi ottotasoksi on haettu +95.00 ja kerrottu ottotason myötäilevän nykyistä pohjan tasoa. Lisäksi hakemuksessa on todettu aikaisemmassa luvassa ottotasoksi määritetyn +92.40. Kyseinen aiempi lupa oli myönnetty hakijan ilmoittaman pohjavesipinnan mukaisesti, kun hakija oli ilmoittanut pohjaveden korkeuden olevan +90.00 tasossa. Kyseinen tieto ei kuitenkaan perustunut mittauksiin vaan hakijan esittämään arvioon eikä lopulta vastannut todellisuutta.

Hakemuksessa on jäänyt mainitsematta, että Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen tarkastuspöytäkirjan 8.5.2024 mukaisesti ottoalueen alin sallittu ottamistaso on nostettu alkuperäisestä ottotasosta yli kolmella metrillä korkoon +96.00. Tämä muutos tehtiin, kun havaittiin että pohjaveden ylin taso ei ottoalueella ollut aiemmin ilmoitettu +90.00 vaan tosiasiallisesti useita metrejä sitä korkeammalla.

Soran ottamisalueilla alin ottamistaso edellytetään määriteltäväksi ylimmästä pohjaveden pinnan korkeudesta (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, s. 136).

Pohjavesiputkesta havainnoitu vedenpinta on ollut hakemuksen mukaan 11.6.2024 +94.01. Pohjavesialueiden ulkopuolella ottotasoon lisättävän suojakerroksen paksuus on vähintään 1–2 metriä pohjaveden korkeimmasta tasosta (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, s. 77).

Tässä tapauksessa alue on yhteydessä luontotyyppiltään arvokkaaseen Supansuohon, jonka olemassaolo puoltaa edelleen siitä huolehtimista, ettei lupaehdoin sallita kaivamista liian syväälle, jolla voisi olla haitallisia vaikutuksia suon vesiolosuhteisiin. Supansuo on suunnitelmissa palauttaa luonnontilaiseksi ja se vaarantuu, mikäli ottoalueella kaivetaan liian syvältä. Esimerkiksi pohjavesilammikon aiheuttamien muutosten seurauksena suon vedenpintaa ei välttämättä kyettäisi enää myöhemmin ennallistamistoimin nostamaan.

Maanmittauspalvelu Puttonen Oy:n 30.4.2024 tekemän tutkimuksen mukaan pohjaveden korkeus on ollut 30.4.2024 +94.404. Havainto on tehty samasta pohjavesiputkesta kuin 11.6.2024 tehdyt mittaukset. Pohjaveden ylin korkeus on siten aiempien tutkimusten perusteella vähintään +94.404. Nämä havainnot yhdistettynä edellä mainittuun suojakerroksen vähimmäistasoon puoltaisivatkin ottotason määrittämistä vähintään korkoon +96.01.

Lisäksi asiassa on huomioitava se, että ylimmän pohjaveden pinnan korkeuden luotettava määrittäminen edellyttää sitä, että eri vuodenaikaan mitattuja pohjaveden korkeustietoja on kattavasti yli viideltä vuodelta (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, s. 136). Tällaista selvitystä ei tässä asiassa ole käytettävissä vaan ensimmäinen pohjaveden korkeutta koskeva ulkopuolisen tahon toteuttama mittaus on tehty vasta 30.4.2024. Ei ole siten varmuutta siitä, että pohjaveden todellinen korkein taso olisi näin lyhyellä tarkasteluvälillä edes saatu määritettyä. Epävarmuus tätä koskien puoltaa vähintään 2 metrin suojakerroksen asettamista lupaehdoissa.

Alimman ottosyvyyden asettuminen vähintään +96.01 on perusteltavissa myös läheisen (n. 200 m päässä) olevan hiekka- ja soranottoalueen (Hölö 507-424-2-199) lupamääräysten valossa, jossa alimmaksi ottotasoksi on asetettu +96,06. Myös siis vertailukohteessa on päädytty asettamaan alin ottotaso yli +96.01.

Hakija on aiemmin osoittanut piittaamattomuutta luvanmukaisen ottotason tarkistamiseen/määrittämiseen sekä myös pohjaveden korkeuden seurantaan liittyen. Alueelle ei ensimmäisen luvan voimassaollessa tehty alkutarkastusta eikä asennettu luvassa määrättyjä pohjavesiputkia. Hakija laiminlöi pohjaveden korkeuden seuraamista 9 vuoden ajan ja toimiin ryhdyttiin vasta maanomistajan ja viranomaisen huomautuksen jälkeen. Hakijan suhtautuminen aiemmassa maa-ainesluvassa olleisiin pohjaveden suojaamista koskeviin määräyksiin tulisikin ottaa huomioon suojakerroksen paksuutta harkitessa varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Hakijan menettely vielä huomautuksien jälkeenkin on osoittanut välinpitämättömyyttä. Hakijalle on asetettu määräaikaisia kieltoja jatkaa toimintaa, kunnes lupaehdojen mukaiset edellytykset ovat jälleen kunnossa. Yhtenä esimerkkinä voi mainita tarkennetun alimman ottotason (+96.00) alittaminen metrillä uusien lupamääräysten jälkeenkin. Hakemuksen liitteenä olevassa karttakuvassa "Nykytilanne" ilmenee, että aiempaan maa-aineslupaan lisätty uusi +96.00 vähimmäiskorkovaatimus on alitettu yli metrillä (osa alueesta kartan mukaan +94.88).

Alla ilmenevin perustein Lehto katsoo, että alimmaksi sallituksi ottotasoksi tulee luvassa määrätä vähintään +96.00. Toki se voi lupaviranomaisen harkinnan mukaan olla enemmänkin. Näin saadaan turvattua niin pohjaveden säilymistä ja laatua sekä voidaan ehkäistä pohjavesilammikoiden syntymistä. Aluetta on tarkoitus käyttää metsätalouteen soranoton päättymisen jälkeen.

2. Vakuus ja sen määrä

Maa-ainesluvassa on tässä tapauksessa tarpeellista määrätä vakuuden asettamisesta maa-aineslain (MAL) 12 §:n mukaisesti. Erytystä huomiota on kiinnitettävä vakuuden määrän riittävyyteen etenkin myöhempien ennallistamistointien turvaamiseksi, jotta ne eivät mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa jäisi viranomaisen taikka maanomistajan kustannettavaksi.

Luvanhakijana olevalla yhtiöllä on julkisten lähteiden mukaan ollut viimevuosina useita tuhansia euroja verovelkoja rästissä. Hakijan mahdolliset maksuvaikeudet ovat osoitus vakuuden asettamisen tarpeellisuudesta, sillä vakuudella pyritään nimenomaan turvaamaan lupamääräysten täyttämistä maksukyvyttömyystilanteissa.

Vakuuden määrä tulisi arvioida tapauskohtaisesti maisemoinnin ja muiden MAL 11 §:n edellyttämien toimenpiteiden kustannusten perusteella. Tämän nyt haetun ja aiemman luvan mukainen ottamisalueen pinta-ala on n. 1 ha. Jälkihoitokustannukset vaihtelevat suuresti tapauksittain ja soran ottamisalueiden jälkihoidon keskimääräiset kokonaiskustannukset on vuonna 2023 todettu liikkuvan välillä 5 000–15 000 €/ha (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, s. 171).

Ottamissuunnitelmassa olisi hyvä esittää arvio alueen jälkihoitokustannuksista. Tätä arviota olisi tarkoitus käyttää vakuuden suuruutta määritettäessä. Tällaista arviota ei ole esitetty. Vakuuden määrä on tapauskohtaista harkintaa ja tässä asiassa, huomioiden aiemman luvan lupamääräysten laiminlyönnit sekä epävarmuudet liittyen yhtiön maksukykyyn, tulisi vakuuden määräksi asettaa vähintään 10 000 €, joka on edellä mainitun vaihteluvälin puoliväliltä. Vakuus tulisi olla asetettuna ennen ottamisen aloittamista ja sen tulisi olla voimassa siihen saakka, kunnes alueen jälkihoitotoimenpiteet on suoritettu ja alue on lopputarkastettu.

3. Tarpeelliset ennallistamistoimet ennen uuden luvan myöntämistä

Edellisen luvan päätyttyä on aktualisoitunut hakijan velvollisuus ennallistaa alue edellisen luvan määräysten mukaiseksi. Uuden luvan vireilletulon johdosta tämä ei tietystikään tarkoita alueen maisemointia ja muita vastaavia lopputoimia, mutta kuten edellä on käynyt ilmi, on hakijan toimesta edellisen luvan alin ottotaso +96.00 alitettu hakemusasiakirjojen perusteella laajalti.

Ennen uuden ottotoiminnan aloittamista onkin tarkistettava esimerkiksi alkutarkastuksessa, että hakija on ennallistanut liian syvältä kaivetut alueet aiemmin vaadittuun korkoon +96.00. Ennallistaminen on tehtävä ottoalueelta otettavalla maa-aineksella, kun sitä on tässä kohtaa vielä jäljellä. Vasta näiden ennallistamistointien jälkeen on aiheellista myöntää hakijalle lupa käynnistää ottamistoiminta uudelleen.

4. Vähimmäisetäisyys viereiseen kiinteistöön

Hakemuksen liitteiden perusteella ottaminen on tarkoitus ulottaa 3 metrin päähän naapurikiinteistön rajasta. Suositettu suojaetäisyys soranottoalueilla naapurikiinteistöön on vähintään 10 m, mutta suojaetäisyys suositus voi olla pienempikin, mikäli siihen on saatu naapurikiinteistön omistajan suostumus (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, s. 84).

Lehdon käsityksen mukaan viereisen, Tarhala -nimisen kiinteistön (kt. 507-424-2-168) omistaja Maija Läätö ei anna suostumustaan hakemuksen mukaiseen, hyvin lähellä rajaviivaa tulevaan ottamistoimintaan. Tämä tulee huomioida lupaehtoisissa.

5. Ottamisalueen jälkikäyttö ja -toimenpiteet

Ottamisalueen jälkikäyttö ottamistoiminnan päättymisen jälkeen on metsätalous. Alue on tähän asti ollut vieraslajeista vapaa, ja sillä on hyvä odotusarvo mäntymetsän kasvatuksen suhteen. Viime kädessä velvollisuus vieraslajien poistoon voisi jäädä maanomistajalla, joka on huomioitava lupamääräyksiä laadittaessa.

Jälkihoitotoimenpiteitä koskevia määräyksiä laadittaessa tavoitteena tulee metsätalouksikäytön turvaamisen ohella olla monimuotoisen harju- ja suoluonnon palauttaminen alueelle. Soramonttu on osa Supansuon aluetta, jonka suojeleminen on tärkeää valtioneuvoston Helmi – elinympäristöohjelman mukaisesti.

Nämä tavoitteet tulee huomioida lupaehtoisissa siten, että ehtojen mukaisesti alue muotoillaan metsän kasvulle soveliaaksi alueelta kertyneillä maa-aineksilla. Lupaehtoisissa olisi siten tarpeellista määritellä, että ottamistoiminnassa on huomioita riittävä maa-aineksen jääminen alueelle jälkihoitotoimenpiteiden toteuttamiseksi. Maanomistajan näkemyksenä onkin, että maa-aineksen tuomista muualta kuin ottoalueelta ei tule lupaehtoisissa sallia. Alueella on ottoalueen päältä kuorittua pintamaata riittävästi ennallistamistarpeisiin. Näin vältetään mahdollinen vieraslajien leviäminen alueelle (mm. lupiini, jättipalsami ja kurtturuusua) ja turvataan alueen eheytyminen luonnonmukaiseksi.

Ottoalueelle ottamisen jälkeen jäävän alueen tulee olla korossa +96.01 ja viereiseen Tarhala -nimiseen kiinteistöön vasten oleva alue tulee olla luiskattu lupaehtojen mukaisesti. Lisäksi lupaehtoisissa on määriteltävä, että alueen puhdistamisen, muotoilun sekä pintamaiden asentamisen jälkeen alue on metsitettävä metsätalouksikäyttöä varten.

ALLEKIRJOITUS

JUSSI LEHTO

Laati:

Lappeenrannassa 9.10.2024

Eero Ruokonen

OTM, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, Lappeenranta

Jussi Lehdon asiamiehenä